

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	11
WSTĘP	13

Część I PRAWO FINANSOWE JAKO DZIAŁ PRAWA PUBLICZNEGO I DYSCYPLINA NAUKOWA

Rozdział I. PRAWO FINANSOWE JAKO DZIAŁ PRAWA PUBLICZNEGO	19
1. Geneza oraz istota i funkcje prawa finansowego	19
2. Charakterystyka ogólna norm prawa finansowego	28
3. Hipoteza normy prawa finansowego	30
4. Podmioty biernie prawa finansowego	35
4.1. Osoby fizyczne jako podmioty prawa finansowego	35
4.2. Osoby prawne jako podmioty prawa finansowego	40
4.3. Jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej jako podmioty prawa finansowego	42
5. Podmioty czynne prawa finansowego	44
6. Uprawnienia i obowiązki prawnofinansowe (dyspozycja normy prawnofinansowej)	47
7. Sankcje normy prawa finansowego i odpowiedzialność w prawie finansowym	51
8. Specyfika źródeł prawa finansowego	57
9. Znaczenie konstytucji jako źródła prawa finansowego	59
10. Ustawy w prawie finansowym	66
11. Akty wykonawcze w prawie finansowym	68
12. Akty prawa międzynarodowego i prawa wspólnotowego jako źródła prawa finansowego	69

Rozdział II. PRAWO FINANSOWE JAKO DYSCYPLINA NAUKOWA I DYDAKTYCZNA	74
1. Dynamika zmian zakresu i systematyki prawa finansowego oraz jego powiązań z innymi działami prawa	74

2. Problem autonomiczności prawa finansowego	77
3. Zasady ogólne prawa finansowego	80
4. Nauka i nauczanie prawa finansowego	82
Problemy seminaryjne	88
Zalecana literatura	88

Część II

PRAWO WALUTOWE I PRAWO DEWIZOWE

Rozdział III. PRAWO WALUTOWE	91
1. Waluta i prawo walutowe oraz jego źródła	91
1.1. Pojęcie waluty	91
1.2. Rodzaje pieniądza	92
1.3. Prawo walutowe w Polsce	93
2. NBP — centralny bank państwa i jego funkcje	95
3. Prawo ustroju pieniężnego	97
3.1. Waluta obowiązująca i jej emisja	97
3.2. Ustalanie kursów walut obcych	99
4. Prawo obiegu pieniężnego	100
4.1. Założenia polityki pieniężnej (funkcje, treść i charakter prawny, kontrola realizacji)	100
4.2. Stosowanie instrumentów polityki pieniężnej	102
4.3. Rozliczenia bezgotówkowe	105
4.4. Elektroniczne instrumenty płatnicze	111
4.5. Bilans płatniczy i inne bilanse równowagi rynkowo-pieniężnej	112
5. Wspólnotowe prawo walutowe	113
5.1. Unia walutowa i gospodarcza	113
5.2. Euro i jego funkcje	118
5.3. Jednolite instytucje prawa walutowego na rynku finansowym	121
5.3.1. Elektroniczne instrumenty płatnicze	121
5.3.2. Płatności transgraniczne	123
5.3.3. Usługi finansowe na odległość	123
5.3.4. Zwalczanie zjawiska prania brudnych pieniędzy	124
5.4. Europejski System Banków Centralnych	125
6. Konsekwencje pozostawiania Polski poza strefą euro	127
Rozdział IV. PRAWO DEWIZOWE	130
1. Pojęcie i modele prawa dewizowego	130
2. Wspólnotowe prawo dewizowe	131
3. Obowiązujące w Polsce prawo dewizowe	134
3.1. Źródła prawa dewizowego	134
3.2. Zakres przedmiotowy prawa dewizowego	135
3.3. Podmioty prawa dewizowego oraz ich obowiązki i kompetencje	136
3.4. Ograniczenia dewizowe oraz sposoby prawne ich uchylania	139
3.5. Obowiązki dewizowe	142
Problemy seminaryjne	143
Zalecana literatura	143

Część III

PRAWO FINANSOWE

DOCHODÓW PUBLICZNYCH

Rozdział V. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA DOCHODÓW PUBLICZNYCH . . .	147
1. Pojęcie i klasyfikacja dochodów publicznych	147
2. Stanowienie, planowanie, gromadzenie i kontrola dochodów publicznych	152
3. Zasady podziału dochodów publicznych	157
Rozdział VI. PODATKI I PRAWO PODATKOWE	160
1. Pojęcie i rodzaje podatku oraz jego konstrukcja prawna	160
2. Prawo podatkowe i jego źródła	166
3. Wspólnotowe prawo podatkowe	169
4. Zasady podatkowe	178
5. Wykładnia prawa podatkowego	184
5.1. Uwagi ogólne	184
5.2. Wykładnia legalna	185
5.2.1. Wykładnia Sądu Najwyższego	185
5.2.2. Wykładnia Trybunału Konstytucyjnego	187
5.2.3. Interpretacje ogólne Ministra Finansów	191
5.3. Wykładnia operatywna	193
5.3.1. Wykładnia Sądu Najwyższego jako rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego	193
5.3.2. Wykładnia Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz wojewódzkich sądów administracyjnych	194
5.3.3. Interpretacje indywidualne Ministra Finansów oraz samorządowych organów podatkowych	198
5.4. Wykładnia doktrynalna	210
Rozdział VII. PRAWO ZOBOWIĄZAŃ PODATKOWYCH	213
1. Zobowiązania podatkowe (pojęcie, powstawanie, odpowiedzialność)	213
2. Odpowiedzialność za zaległości podatkowe	224
3. Wygasanie zobowiązań podatkowych	225
4. Zabezpieczenie oraz dobrowolne i przymusowe wykonanie zobowiązań podatkowych	227
Rozdział VIII. PRAWO O POSTĘPOWANIU PODATKOWYM	230
1. Cele, podstawy prawne i zasady postępowania podatkowego	230
2. Organy podatkowe i ich właściwość oraz podmioty wykonujące niektóre funkcje organów podatkowych	231
3. Uczestnicy postępowania podatkowego oraz ich prawa i obowiązki	239
4. Przebieg postępowania podatkowego	240
5. Dwuinstancyjność postępowania podatkowego oraz sądowa kontrola orzeczeń organów podatkowych	243
6. Czynności sprawdzające oraz kontrola podatkowa i kontrola skarbowa a postępowanie podatkowe	248
Rozdział IX. PRAWO O PODATKACH	252
1. Systemy podatkowe	252
2. Funkcje i konstrukcje prawne podatków przychodowych	255
3. Funkcje i konstrukcje prawne podatków dochodowych	260
4. Funkcje i konstrukcje prawne podatków przychodowo-dochodowych	269

5. Funkcje i konstrukcje prawne podatków konsumpcyjnych	272
6. Funkcje i konstrukcje prawne podatków majątkowych	276
Rozdział X. PRAWO O POZOSTAŁYCH DOCHODACH PUBLICZNYCH	280
1. Opłaty publiczne	280
2. Dochody majątkowe	283
3. Obowiązkowe wpłaty z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz na rzecz funduszy celowych	284
4. Inne wpłaty o charakterze publicznym	286
Problemy seminaryjne	289
Zalecana literatura	289

Część IV

PRAWO FINANSOWE

SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH

Rozdział XI. SEKTOR FINANSÓW PUBLICZNYCH JAKO PRZEDMIOT PRAWA FINANSOWEGO	293
1. Pojęcie i zakres sektora finansów publicznych w prawie wspólnotowym i polskim	293
2. Klasyfikacja i reżim prawny jednostek sektora finansów publicznych	300
2.1. Klasyfikacja jednostek sektora finansów publicznych	300
2.2. Podstawowe formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych	304
2.2.1. Jednostki budżetowe	304
2.2.2. Gospodarstwo pomocnicze jednostki budżetowej	308
2.2.3. Zakłady budżetowe	311
2.2.4. Fundusze celowe	312
3. Jednolite zasady gospodarki finansowej w sektorze finansów publicznych	316
4. Odrębne zasady gospodarki finansowej niektórych jednostek sektora finansów publicznych	324
5. Reżim prawnofinansowy podmiotów niezaliczonych do sektora finansów publicznych	335
Rozdział XII. PRAWO FINANSOWE WYDATKÓW PUBLICZNYCH	337
1. Ekonomiczna i prawna natura wydatków publicznych	337
2. Wydatki w Unii Europejskiej	344
3. Powinności państwa w zakresie wydatków publicznych	349
4. Programowanie i planowanie wydatków publicznych	358
4.1. Celowość i funkcje programowania i planowania wydatków publicznych	358
4.2. Próby reformy programowania i planowania wydatków publicznych w innych państwach	361
4.3. Planowanie wydatków publicznych w Polsce	363
4.4. Budżet zadaniowy	365
5. Zasady i mechanizmy dokonywania wydatków publicznych	370
Rozdział XIII. PRAWO BUDŻETOWE	373
1. Pojęcie i zakres oraz źródła prawa budżetowego	373
2. Wspólnotowe prawo budżetowe	376
3. Zasady budżetowe	379
3.1. Pojęcie i katalogi zasad budżetowych	379
3.2. Zasada powszechności (zupełności) budżetu	380
3.3. Zasada jedności formalnej budżetu	381

3.4. Zasada jedności materialnej budżetu	388
3.5. Zasada szczegółowości budżetu	388
3.6. Zasada przejrzystości i jawności budżetu	392
3.7. Zasada roczności budżetu	394
3.8. Zasada równowagi budżetowej oraz konsekwencje prawne jej braku. Deficyt budżetowy i dług publiczny	396
3.9. Zasada uprzedniości budżetu	411
4. Tworzenie projektu ustawy budżetowej a system planowania finansowego w Unii Europejskiej	411
4.1. Wieloletnie programowanie i planowanie finansowe w Unii Europejskiej	411
4.2. Organizacja planowania budżetowego w Polsce	414
4.3. Założenia do projektu budżetu państwa	415
4.4. Przygotowanie materiałów do projektu ustawy budżetowej przez dysponentów części budżetowych (budżet zadaniowy)	416
4.5. Prace nad projektem ustawy budżetowej	416
4.6. Postępowanie z projektem ustawy budżetowej	419
5. Uchwalanie, wykonywanie, kontrola i ocena ustawy budżetowej	423
5.1. Uchwalanie ustawy budżetowej	423
5.2. Reakcje Prezydenta RP na ustawę budżetową (ustawę o prowizorium budżetowym i ustawę o zmianie ustawy budżetowej) oraz na jej nieuchwalenie w konstytucyjnym terminie	433
5.3. Badanie konstytucyjności ustawy budżetowej (ustawy o prowizorium budżetowym i ustawy o zmianie ustawy budżetowej) przez Trybunał Konstytucyjny	434
5.4. Uchwalanie ustawy o zmianie ustawy budżetowej	437
5.5. Uchwalanie ustawy o prowizorium budżetowym	440
5.6. Zasady i mechanizm wykonywania ustawy budżetowej	443
5.7. Kontrola i ocena wykonania ustawy budżetowej	449
Rozdział XIV. PRAWO BUDŻETOWE SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	454
1. Podstawy prawne oraz struktura wydatków i dochodów jednostek samorządu terytorialnego	454
2. Środki obce jako źródła finansowania zadań jednostek samorządu terytorialnego	458
3. Uchwała budżetowa (projektowanie, uchwalanie)	464
4. Wykonywanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego	471
5. Sprawozdawczość i kontrola budżetu jednostki samorządu terytorialnego	472
Rozdział XV. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE POZYSKIWANIA I WYDATKOWANIA ŚRODKÓW POCHODZĄCYCH Z BUDŻETU UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ Z INNYCH ŹRÓDEŁ ZAGRANICZNYCH	474
1. Podstawy prawne pozyskiwania środków z budżetu Unii Europejskiej oraz z innych źródeł zagranicznych	474
1.1. Prawo wspólnotowe	474
1.1.1. Środki funduszy Unii Europejskiej oraz inicjatyw wspólnotowych i instrumentów finansowych	474
1.1.2. Środki z pomocy udzielanej przez państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego	481
1.2. Prawo polskie	482
1.2.1. Podstawy prawne	482
1.2.2. Procedura pozyskiwania środków oraz ich reżim prawnofinansowy	483
2. Podstawy prawne wydatkowania oraz rozliczania środków z budżetu Unii Europejskiej oraz z innych źródeł zagranicznych	487

2.1. Zasady prowadzenia polityki rozwoju	487
2.2. Programy operacyjne jako podstawa wydatkowania środków	487
2.3. Uruchamianie i wydatkowanie środków	491
2.3.1. Środki pozostające w dyspozycji Ministra Finansów	491
2.3.2. Środki pozostające w dyspozycji samorządu województwa oraz innych jednostek samorządu terytorialnego	492
2.3.3. Środki wydatkowane za pośrednictwem agencji płatniczych	494
2.3.4. Środki pozostające w dyspozycji innych jednostek sektora finansów publicznych oraz podmiotów spoza tego sektora	498
2.3.5. Niewłaściwe wykorzystanie środków	498
2.4. Rozliczenie wydatkowanych środków	499
Problemy seminaryjne	500
Zalecana literatura	500